

Содржина

Вовед	2
1 Методологија	4
2 Анализа на состојбата	5
2.1 Население	5
2.2 Образование	7
2.3 Вработување	7
3 Анализа на проблеми	8
4 Анализа на засегнати и заинтересирани страни	12
5 Стратегиски насоки	13
5.1 Организациска визија, мисија и вредности	13
5.2 Стратегиски цели	15
5.3 Специфични цели, индикатори и резултати	16

Вовед

Стратегијата за развој на Мрежата за рурален развој (МРР), за периодот 2019 - 2022, претставува водич што ќе ја насочи организацијата кон нејзиното дејствување во следниот период. Целта на стратегијата е земајќи ги предвид моменталните потреби и потенцијали за развој во опкружувањето, да ги идентификува можностите и приоритетите за дејствување и развој на организацијата, преку кои би се поттикале и поддржале потребите и интересите на руралното население во Република Македонија.

Стратегијата е покрива 5 тематски области, односно, после *воведот* е даден опис на методологијата што е користена за изработка на документот, направена е *анализа на моменталната состојба* на опкружувањето во кое ќе се имплементира стратегијата, идентификувани се *главните проблеми и засегнати и заинтересирани страни* на кои ќе се фокусира организацијата во престојниот период, по што се дефинирани *стратегиските определби*, односно визијата, мисијата и главните стратегиски цели.

Во подготовката на стратегијата се земени предвид истражувања и анализи од различни меѓународни организации, вклучувајќи го и извештајот за напредокот на Република Македонија, што го изготвува Европската Комисија, како и приоритетите идентификувани со програмата за рурален развој (ИПАРД). За изработката на документот се користени статистики од Државниот Завод за статистика и од меѓународни извори како ЕуроСтат и базата на податоци на Светска Банка. Воедно, Стратегијата ги зема предвид законите и националните приоритети и политики кои влијаат врз можностите за развој на руралните подрачја. Документот е изработен со примена на партиципативен пристап, што ги отсликува потребите и интересите за развој на крајните корисници, притоа земајќи ги предвид реалните можности и фактори на влијание од надворешното опкружување.

Визијата на организацијата во престојниот период е: Руралното население во Република Македонија живее и работи во инклузивна средина што поттикнува диверзификација и одржливост, овозможувајќи рамномерен развој и унапредување на социо-економските услови за живот, како и зачувување на природното богатство и културното наследство. За да се оствари визијата, *мисијата* на МРР преку која ќе дејствува во периодот од 2019 до 2022 е: Мрежата за рурален развој на Република Македонија гради партнерства и остварува стратешка соработка, за влијание врз политиките за рурален развој на локално и национално ниво, ја поддржува и ангажира руралната заедница, преку активности за градење и искористување на нивните способности, вештини и знаења, и промовира и застапува ставови кои поттикнуваат услови за еднаков развој и одржливо искористување на природните ресурси.

Стратегијата е изработена врз основа на принципите за:

- Соработка,
- Јакнење,
- Социјална инклузија и еднакви можности,
- Рамномерен развој, и
- Диверзификација, и

- Одржливост.

Стратегијата, по нејзиното усвојување, ќе служи како документ што ќе го насочува фокусот и работењето на Мрежата за рурален развој во периодот од 2019 до 2022 година.

1 Методологија

Стратегијата за развој на Мрежата за рурален развој (2019 – 2022) е подготвена со поддршка од We Effect.

Стратегијата ги зема предвид потребите и очекувањата на крајните корисници, односно на руралното население во Република Македонија, идентификувани преку тесна соработка со организациите-членки на МРР. Документот ги отсликува погледите и ставовите на членките на организацијата, кои треба да бидат во фокус на работењето во периодот 2019 – 2022, а се со цел да го поддржат и да придонесат кон остварување на визијата на организацијата за општествената положба на руралното население во Република Македонија.

Стратегијата се однесува на населението од сите рурални средини, без разлика на неговата етничка или верска припадност, пол или возраст, или друг основ на поделба.

Стратегијата е заснована на податоците и ставовите кои се искажани низ работилницата за стратемско планирање, на кој учествуваа 37 претставници на членките на МРР. За време на работилницата беа дефинирани:

- Контекст во кој ќе се спроведува стратегијата – главни проблеми во опкружувањето,
- Приоритети на кои треба да се насочи МРР,
- Визија и мисија,
- Стратемски цели, и
- Клучни активности.

Дополнително, за анализа на опкружувањето се користени секундарни податоци и анализи од различни национални и меѓународни извештаи, вклучувајќи го и годишниот извештај за напредокот на Република Македонија што го подготвува Европската Комисија, како и податоци дадени во националната стратегија и програмата за земјоделство и рурален развој, ИПАРД програмата и други. Дополнително, користени се статистики од Државниот завод за ревизија, ЕуроСтат и базата на податоци на Светска Банка, а земени се предвид и националните политики кои ги регулираат условите и можностите за рурален развој, како Законот за земјоделство и рурален развој, Законот за рамномерен регионален развој и други релевантни политики.

Процесот на подготовка на стратегијата беше партиципативен, каде беа земени предвид ставовите и потребите на засегнатите и заинтересирани страни, пред се на крајните корисници, т.е. на руралното население во Република Македонија. Учесниците на работилницата ги имаа предвид гледиштата и идеите на организациите-членки, што ги застапуваат интересите и потребите на крајните корисници. Стратегијата е заснована на следниот методолошки пристап:

- **Локален пристап** – процесот ги зема предвид потребите и интересите на локалното рурално население, и е прилагоден на локалните услови за развој;
- **Партиципативен пристап** – стратегијата ги отсликува очекувањата на организациите-членки на МРР, што ги застапуваат барањата на руралното население, притоа земајќи ги предвид можностите и потенцијалот за развој;

- **Соработка** – МРР ќе ги одржува постоечките и ќе воспостави нова соработка и партнерства на локално, национално и меѓународно ниво, за да ги оствари приоритетите и целите на стратегијата;
- **Промоција и застапување** – МРР ќе промовира добри практики за рурален и одржлив развој, и ќе застапува за позитивни политики што ќе овозможат еднакви можности за развој на руралното население и руралните средини;

Стратегијата ги отсликува реалните потреби и приоритети, врзани согласно условите во моменталното опкружување и достапните ресурси.

2 **Анализа на состојбата**

Руралниот развој е препознаен како значаен елемент кој има потенцијал да придонесе кон севкупниот и одржлив социо-економски развој на Република Македонија. За таа цел, државата одвојува значителни средства за поддршка на земјоделството и на руралниот развој. Дополнително, се спроведува и Инструментот за претпристапна помош на ЕУ – Програма за рурален развој (2014 – 2020), односно ИПАРД 2, а се реализираат и други програми и мерки со кои директно или индиректно се поддржува развојот на руралната економија и се поттикнува поквалитетен живот за руралното население.

Паралелно на ова, активно дејствува и придонесува граѓанскиот сектор, посебно преку иницијативите за влијание врз и учество во креирање на локални и национални политики, што имаат за цел да поддржат еднаков и одржлив рурален развој.

Стратегијата за развој на МРР, ги зема предвид сите овие иницијативи, како и потребите и барањата на организациите-членки и врз нив ги заснова приоритетите и насоките на дејствување во периодот 2019 – 2022.

2.1 **Население**

Република Македонија нема спроведено официјален попис на населението од 2002 година, па како последица на тоа не постојат прецизни статистики за бројот на руралното население.

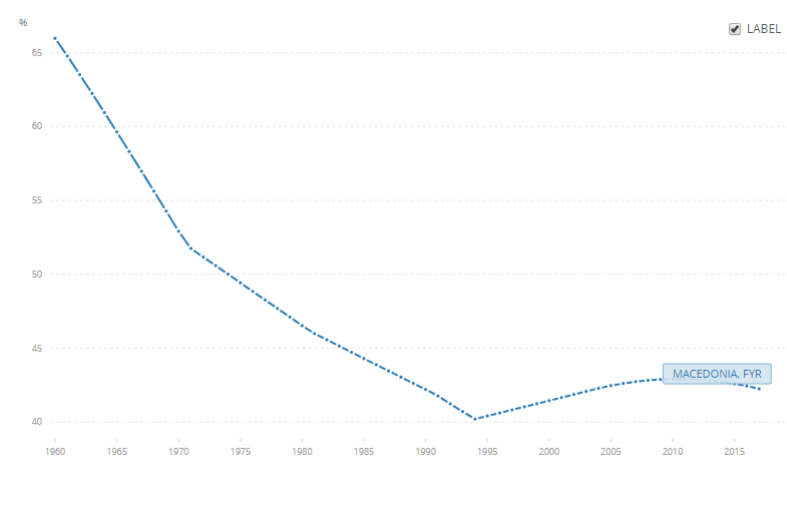
Според податоците од базата на податоци на Светска Банка, 42,25% од вкупното население во Република Македонија во 2017 година или 880.185 жители од вкупно проценети на 2.083.160, живееле во рурални средини (слика 1).

Слика 1: УРБАНО И РУРАЛНО НАСЕЛЕНИЕ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ВО 2017 ГОДИНА, СПОРЕД ПРОЦЕНИ НА НАСЕЛЕНИЕ ПРИКАЖАНИ ВО БАЗАТА НА ПОДАТОЦИ НА СВЕТСКА БАНКА

На слика 2, е прикажано движењето на руралното население во Република Македонија, како процент од вкупното население во државата, од 1960 до 2017 година. Од графиконот се гледа дека од 1960 година до 1994 година, бројот на рурално населени постојано опаѓа, за во 1994 да достигне најмал % во однос на вкупната популација, односно само 40,2%. Од 1994 до 2010 година, процентот полаку расте, за од 2010 повторно да почне да опаѓа.

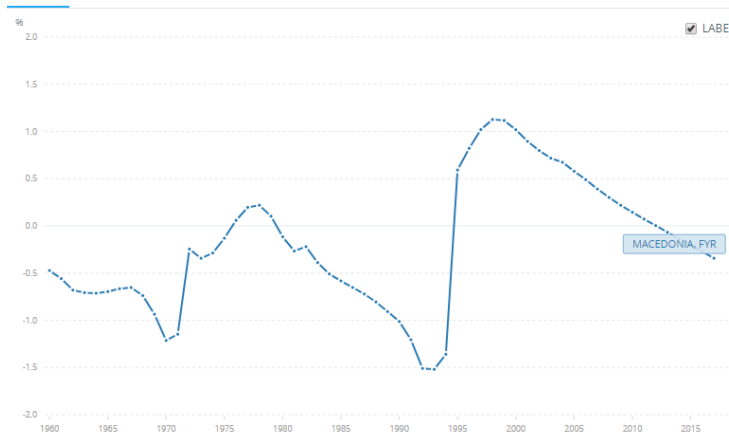
Ваквиот тренд може да се анализира од повеќе аспекти, но на истиот секако во голема мера влијаат и политиките за развој и поддршка, кои иако се достапни, треба да бидат дополнително унапредени и зајакнати, за да одговорат на потребите на корисниците.

Слика 2: РУРАЛНО НАСЕЛЕНИЕ (% ОД ВКУПНО НАСЕЛЕНИЕ)¹

На слика 3 е прикажан природниот прираст на населението во руралните средини. Од приказот се гледа дека од 1995 до 2012 природниот прираст на селението во Република Македонија бил позитивен (над нула), за од 2012 до 2017 година повторно да биде негаивен, односно понизок од нула. Тоа е уште еден показател за потребата од реформи на политиките, што ќе придонесат кон пред се задржување, но и враќање на младите во руралните средини

¹ Извор: <https://data.worldbank.org/indicator/SP.RUR.TOTL.ZS?locations=MK&view=chart>

Слика 3: ПРИРОДЕН ПРИРАСТ НА РУРАЛНОТО НАСЕЛЕНИЕ (ГОДИШЕН %)²

2.2 Образование

Не постојат официјални статистики кои го разграничуваат населението според степен на образование и место на живеење, односно рурална наспроти урбана средина. Сепак, неофицијалните податоци и податоци од истражувања спроведени во рамките на различни организации, потврдуват дека степенот на образование кај руралното население е понизок од степенот на образование кај урбаното население.

Според податоците прикажани во ИПАРД 2 програмата, 13,4% од руралното население над 15 години има недоволно образование или целосно нема наобразба, додека 2,6% од населението се неписмени, а 10,9% немаат основно образование. Согласно статистиките, неписменоста е повисока кај жените (4,5%), отколку помеѓу мажите (само 1,3% се неписмени).

Недоволното или несоодветно образование, во комбинација со ограничените услови за раст и развој, имаат дополнително негативно влијание врз општите услови за социо-економски развој на руралните средини.

2.3 Вработување

Иако според официјалните статистики бројот на невработени лица во државата се намалува, сепак стапката на вработеност кај младите луѓе, а посебно кај младите од руралните средини е на многу ниско ниво, што води кон миграција на младата работна сила надвор од руралните средини или многу често и надвор од државата.

Голем дел од младите што остануваат, поради несоодветното образование, или пак поради ограничените можности за вработување, се занимаваат со земјоделство. Сепак, согласно податоците на државниот завод за статистика, младите и жените во земјоделството, најчесто се застапени како неплатени семејни работници, што ги ограничува нивните можности за еднаква вклученост во општеството, но влијае и на самиот квалитет на живот.

² Извор: <https://data.worldbank.org/indicator/SP.RUR.TOTL.ZG?locations=MK&view=chart>

3 **Анализа на проблеми**

Проблемите што беа идентификувани од страна на работната група за време на работилницата за стратемиско планирање, а кои се однесуваат на општиот проблем/предизвик на ограничена искористеност на можностите за одржлив рурален развој и влијанието на МРР врз истиот, се:

- Руралниот развој се поистоветува со развој на земјоделството – Политиките за развој на земјоделството се поистоветуваат со политиките за рурален развој. Сепак, земјоделството е само еден аспект и потенцијал за рурален развој, а политиките за рурален развој треба да бидат пошироки и да интегрираат повеќе различни аспекти, што ќе овозможат севкупен и еднаков развој на руралните средини, за што МРР треба организирано да влијае и застапува;
- Локално дејствување на МРР, наспроти национално – Мрежата за рурален развој треба дополнително да ги зајакне и поддржи локалните организацион-членки, за влијание врз и учество во креирањето на локални политики, и да го користи знаењето и информациите од теренот за застапување на национално ниво, за унапредување на политиките и мерките за рурален развој;
- Недоволна координација помеѓу МРР и членките – Треба да се зајакнат процедурите за координација помеѓу МРР и членките, и механизмите за добривање на навремена повратна информација од членките, за да се подобри ефикасноста и ефикасноста во работењето, но и да се намали ризикот од дејствување што не е во согласност со приоритетите и принципите на дејствување на МРР или не ги застапува интересите на крајните корисници;
- Ограничени капацитети и искористеност на можности за програмска и финансиска одржливост на членките – Одржливоста на некои од членките на МРР е сè уште предизвик и МРР треба да ги зајакне праксите, што би ја поддржале одржливоста на организациите-членки, вклучувајќи механизми за ефикасно споделување на информации, градење на капацитетите за искористување на фондови и други активности;

Покрај овие проблеми кои влијаат на насоките на дејствување на организацијата во следниот стратемиски период, дополнителни што треба да бидат земени предвид и вградени во приоритетите на работа на организацијата се:

- Високите природни вредности што овозможуваат производство на храна и постигнување на обезбеденост со храна за населението и раст на благосостојбата на производителите во услови на одржливо производство, односно такво кое е конкурентно способно, а во исто време ги чува природните ресурси и животната средина. Земјоделството и приходите добиени од земјоделските активности сèуште се одржлив извор на приход за руралното население. во земјоделството.
- Жените и младите во руралните подрачја – политиките за развој и поддршка на рурален развој, за кои ќе дејствува, ќе влијае и ќе ги промовира МРР, треба да го имаат предвид родовиот аспект и можностите за еднаква интеграција во општеството;

- Диверзификација во руралните подрачја – МРР треба да го зајакне своето дејствување во насока на промовирање на рурална диверзификација, а се со цел создавање на поквалитетни услови за живот во руралните средини.

За да влијае врз овие проблеми, МРР ги идентификуваше следните приоритети на дејствување што треба да ги вгради во и кон кои треба да ги насочи своите стратегиски цели во следниот период:

Приоритети кои се однесуваат на организацискиот развој и јакнење:	Програмски приоритети (кои се однесуваат на влијание врз политиките и дејствување во насока потребите на крајните корисници):
<ul style="list-style-type: none"> • Подобра искористеност на европските фондови за финансирање, • Градење на партнерства со меѓународни организации, • Размена на искуства и знаења со организации од земјите на ЕУ, • Идентификување и примена на позитивни практики од земјите на ЕУ, со кои се промовира и подржува руралниот развој. 	<ul style="list-style-type: none"> • Подигање на свесноста за проблемите и потребата од дејствување во насока на задржување на населението во руралните средини и влијание врз негативниот тренд на миграција; • Застапување за подобрување на инфраструктурата; • Обезбедување на поддршка за подобра искористеност на достапните фондови за финансирање од ЕУ; • Конзистентен пристап и јасно дефинирање на критериумите за рурален развој, и дејствување за нивно исполнување; • Усогласување и унапредување на законските решенија.

•

4 **Анализа на засегнати и заинтересирани страни**

Главни чинители (заинтересирани и засегнати страни) кои треба да ги има предвид МРР, да ги вклучи во своето работење или кон кои треба да го насочи своето работење, во следниот стратешки период се:

- **Руралното население** – Руралното население е крајниот корисник на работењето на МРР. Организациските активности се насочени кон влијание врз подобрување на условите за живот на руралното население, преку влијание врз политиките, како и промовирање на практики и дејствување во насока на искористување на потенцијалот за развој на руралните средини, на одржлив начин и со цел подобрување на социо-економските услови за живот.
- **Членките** – Организациите членки се главните чинители на МРР, преку кои организацијата дејствува на локално ниво, и чии интереси ги застапува и поддржува на национално ниво. Потребите за јакнење на организациите членки, како и за подобрена комуникација, во насока на поефективно и поефикасно организациско работење, ќе бидат соодветно отсликани во стратегијата за работа.
- **Локални власти** – Голем дел од дејствувањето е насочено кон вклучување на локалните власти и менување на нивната свесност, во насока на прифаќање и преземање поголема одговорност, со која би влијаеле за унапредување на условите за живот во руралните средини. Како такви тие се и целна група на активности за застапување, но и краен корисник а активности за градење на капацитетите, со кои на пример би се подобрила искористеноста на ЕУ фондови, а во насока на поттикнување и поддршка на рурален развој.
- **Национални власти** – Носителите на политики се значаен чинител кон кого се насочени активностите на МРР, посебно во делот на креирање на позитивни политики и мерки со кои би се поддржал развојот на руралните средини во Република Македонија;
- **Партнерски организации и меѓународни тела** – Со помош на овие организации, МРР очекува да ја зајакне својата позиција на застапување и влијание врз локалните и национални политики, преку учење од и пренесување на позитивни практики и искуства, но и заеднички настап во однос на дадени прашања од заеднички интерес, а со цел да се зајакне позицијата на преговарање и влијание;
- **Академска и стручна јавност** – Академската и стручна заедница е значаен чинител, кој со своите истражувања, анализи, но и друг вид на активности може да придонесе кон градење на случај и јакнење на позицијата за застапување и преговарање со носителите на одлуки и влијание врз политиките за рурален развој.
- **Медиуми** – Претставниците на медиумите, со афирмирање на проблемите и прашањата што го засегаат руралното население се значаен чинител, што може значително да придонесе кон промовирање на проблемите и потребите на руралното население.
- **Граѓански сектор** – Граѓанскиот сектор, како и позитивните практики кои ги промовира во последните години, кога се јавува и како главен иницијатор и двигател на општествени промени е значаен сојузник, со кој преку вмрежување и соработка, МРР може да се залага за решавање на одредени прашања.

5 Стратегиски насоки

5.1 Организациска визија, мисија и вредности

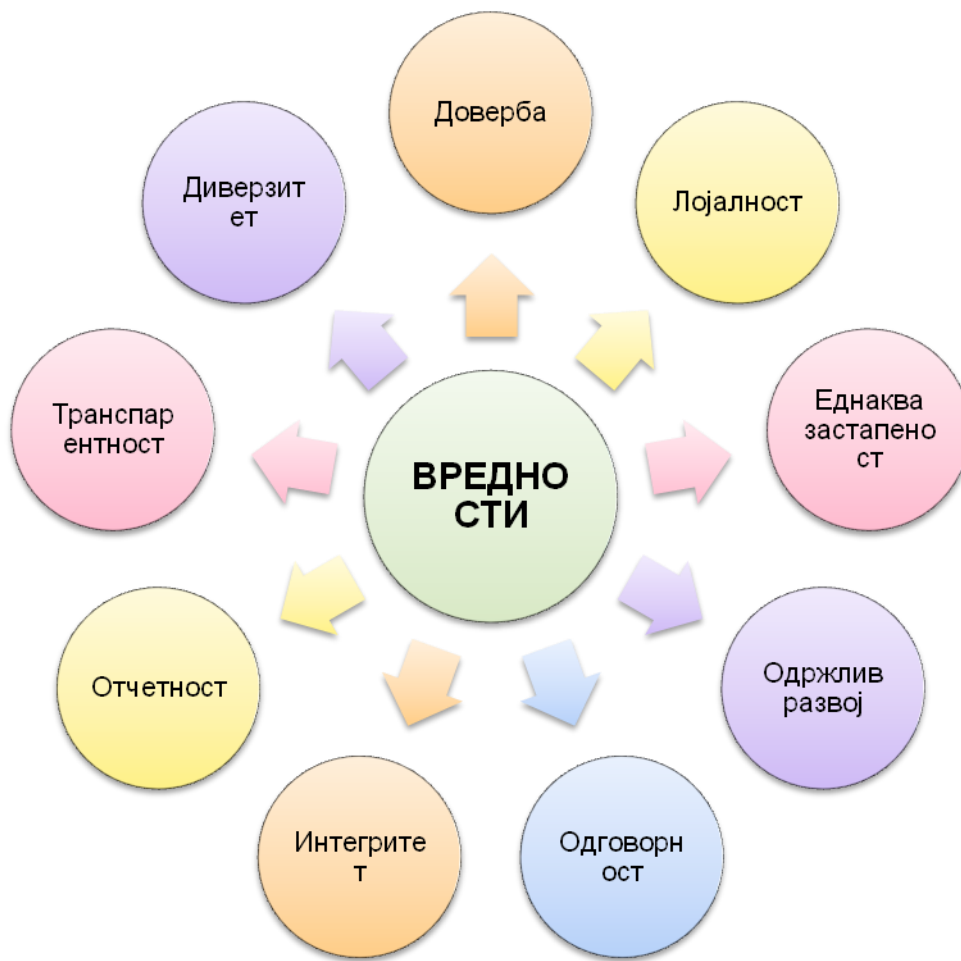
ВИЗИЈА

- Руралното население во Република Македонија живее и работи во инклузивна средина што поттикнува диверзификација и одржливост, овозможувајќи рамномерен развој и унапредување на социо-економските услови за живот, како и зачувување на природното богатство и културното наследство

МИСИЈА

- Мрежата за рурален развој на Република Македонија гради партнерства и остварува стратешка соработка, за влијание врз политиките за рурален развој на локално и национално ниво, ја поддржува и ангажира руралната заедница, преку активности за градење и искористување на нивните способности, вештини и знаења, и промовира и застапува ставови кои поттикнуваат услови за еднаков развој и одржливо искористување на природните ресурси.

5.2 Стратегиски цели

Врз основа на анализата на опкружувањето, во кое се очекува да дејствува организацијата во престојниот период, како и земајќи го предвид досегашното искуство, односи со засегнатите и заинтересирани страни, но пред се потребите на крајните корисници и капацитетот и очекувањата на членството, за периодот 2019 – 2022 МРР ќе се фокусира на остварување на следните општи стратегиски цели:

Општа цел 1: Застапување пред носителите на одлуки за креирање на политики, што ги штитат и промовираат правата и интересите на руралното население, и придонесуваат за еднаков и одржлив развој на руралните средини.

Општа цел 2: Вмрежување и воспоставување на соработка со надворешни организации и чинтели (вклучително и медиумите) за размена на искуства и добри практики, како и промовирање на правата и интересите на крајните корисници.

Општа цел 3: Градење на сопствените капацитети и на капацитетите на членките, и јакнење на процедурите за работа, со цел зголемена ефикасност и ефективност во работењето.

Во рамки на трите стратегиски цели, дефинирани се следните хоризонтални области, што ќе бидат интегрирани во секоја од целите:

Еднаква застапеност на млади и жени

Одржлив рурален развој

Соработка и промоција (транспарентност и отчетност)

Според тоа, при реализација на поставените стратегиски цели, вработените и членките на мрежата, ќе прават проценка и ќе го имаат предвид влијанието на планираните активности и резултати врз можностите за: 1) интеграција и еднаква застапеност на жените и младите, 2) поттикнување на одржлив рурален развој, и 3) градење на стратегиски партнерства и соработка.

5.3 Специфични цели, индикатори и резултати

Специфичните цели, очекувани резултати и индикатори, се дадени во табелата во продолжение:

Специфични цели:	Индикатори:	Очекувани резултати:
Општа цел 1: Застапување пред носителите на одлуки за креирање на политики, што ги штитат и промовираат правата и интересите на руралното население, и придонесуваат за еднаков и одржлив развој на руралните средини		
1. МРР поддржува и промовира партиципативно градење на политики за рурален развој, базирани на докази.	# на засегнати и заинтересирани страни на кои им е пристапено # на жени, млади и други ранливи категории, кои се идентификувани, за активно да учествуваат во консултативниот процес за идентификување на приоритети за застапување % од вкупниот број на застапени чинители, што припаѓаат на помалите етнички заедници	1.1 Воспоставен е дијалог со локалните власти, локалните бизниси и граѓански организации.
	# и вид на проблеми и потреби, според вид на засегнати чинители, што влијаат на руралниот развој	1.2 Утврдени се потребите на вклучените чинители и нивните очекувања во однос на унапредување на политиките за рурален развој.
	# на определени приоритети # на приоритети кои се однесуваат на одржлив рурален развој # на приоритети што се однесуваат на унапредување на правата на руралните жени и млади	1.3 Дефинирани се и споделени со засегнатите и заинтересирани страни (годишни/периодични) приоритети на дејствување, што ќе бидат опфатени со стратегијата за застапување.
2. МРР има јасна и функционална стратегија за	# на вклучени претставници на засегнатите и заинтересирани	2.1 Организиран партиципативен процес на подготовка на стратегија за застапување по

застапување и лобирање по однос на приоритетните национални прашања за рурален развој	страни во процесот на подготовка на стратегијата за застапување Стратегија за застапување Акциски план за застапување План за комуникација на клучни пораки за застапување	однос на прашања за рурален развој од национален интерес. 2.2 Дефинирана стратегија и план на активности за застапување, заедно со клучни пораки за комуникација.
	# на учесници # на медиуми преку кои е промовирана стратегијата # на лица кои го следат напредокот преку социјалните медиуми и интернет страната	2.3 Промовирана стратегија за застапување пред засегнатите и заинтересирани страни, претходно вклучени во процесот.
3. МРР учествува во креирањето на националните политики за рурален развој.	# и вид на подготвени и промовирани анализи, истражувања и сл. # на академски и друг вид на соработници со кои е воспоставена пракса # и вид на медиуми преку кои се промовирани истражувањата	3.1 Подготовка на анализи, истражувања и други соодветни материјали кои би го поддржале креирањето на национални политики базирани на докази.
	Подготвени и промовирани политики	3.2 Подготовка на политики базирани на докази.
	# на работни тела во кои членува МРР # на иницирани законски измени пред носителите на одлуки	3.3 Учество во работни групи и тела за креирање на националните политики за рурален развој.
Општа цел 2: Вмрежување и воспоставување на соработка со надворешни организации и чинтели (вклучително и медиумите) за размена на искуства и добри практики, како и промовирање на правата и интересите на крајните корисници.		
4. Воспоставена соработка со меѓународни организации и тела, за размена на искуства и промоција на добри практики за унапредување на условите	# организации од регионот со кои е воспоставена соработка # на заеднички проекти	4.1 МРР соработува и гради партнерства со руралните мрежи од земјите од регионот.
	# на меѓународни организации со кои е воспоставена	4.2 МРР соработува со и членува во меѓународни организации, кои активно дејствуваат за

за живот на руралното население и поттикнување на одржлив рурален развој.	соработка # на меѓународни организации во кои членува МРР # на заеднички проекти	унапредување на рурален развој.
5. МРР има воспоставена соработка со медиумите, и активно ги промовира своите ставови и интересите на членството преку традиционалните и социјални медиуми.	Стратегија за промоција и односи со јавноста # на следбеници на социјалните медиуми # на објави во социјалните медиуми # на реакции во социјалните медиуми	5.1 Подготвена и функционална стратегија за настап и градење на соработка со традиционалните медиуми, и промовирање на работењето на организацијата .
		5.2 Унапредено користење на социјалните медиуми, интернет страницата и други модерни технологии, за комуникација со корисниците и другите заинтересирани и засегнати страни, и стратешко информирање на јавноста за прашањата од рурален развој.
Општа цел 3: Градење на сопствените капацитети и на капацитетите на членките, и јакнење на процедурите за работа, со цел зголемена ефикасност и ефективност во работењето.		
6. Градење на програмските капацитети на вработените и на членовите на мрежата.	# на обучени лица # на аплицирани и добиени проекти	6.1 Зајакнати капацитетите и функционалното знаење кај вработените и членките, за управување со проектен циклус.
	# на обучени лица # на покренати иницијативи за застапување на национално и локално ниво	6.2 Зајакнати капацитетите за лобирање и застапување, и вмрежување.
	# на обучени лица # на спроведени анализи и истражувања	6.3 Подобрено знаење за одржлив развој, добри практики на ЕУ ниво, и за истражување и анализа.
7. Подобрени процедури и капацитети за оперативно работење на МРР и координација и комуникација со членките.	Процедура за интерна комуникација План за интерна комуникација План за работа Извештај за работењето	7.1 Воспоставени/унапредени процедурите за интерна комуникација, координација и информирање, како и за транспарентност и отчетност во работењето.
	# на обучени лица Подобрена ефикасност и ефикасност во работењето	7.2 Зајакнати капацитети за финансиско планирање и работење.

	# на обучени лица План за мониторинг и евалуација	7.3 Зајакнати капацитети за мониторинг и евлауција.
	# на обучени лица за управување со човечки ресурси, мотивација на работно место, и други МЧР теми Зголемена ефективност кај вработените	7.4 Подобрени капацитети за управување со човечките ресурси
	# на обучени лица Примена на технологија	7.5 Подобрни капацитети за промоција, видливост и односи со јавноста, како и за примена на современи комуникациски технологии